

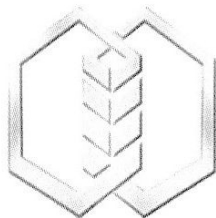
Свистун Т.В., Басюркіна Н.Й., Вігуржинська С.Ю.

ПІДПРИЄМНИЦТВО ТА ІНВЕСТИЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ В ХАРЧОВІЙ І ПЕРЕРОБНІЙ ПРОМИСЛОВОСТІ

ОДЕСЬКА НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ

**ПІДПРИЄМНИЦТВО
ТА ІНВЕСТИЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ
В ХАРЧОВІЙ І ПЕРЕРОБНІЙ ПРОМИСЛОВOSTІ**

Навчальний посібник

Дніпро
«Середняк Т.К.»
2021

АВТОРСЬКИЙ КОЛЕКТИВ
Свистун Т.В., Басюркіна Н.Й., Вігуржинська С.Ю.

Рецензенти

Мельник Ю.М. — доктор економічних наук, професор, директор навчально-наукового інституту прикладної економіки і менеджменту ім. Г.Е. Вейнштейна Одеської національної академії харчових технологій.

Огісько М.М. — доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри готельно-ресторанного і туристичного бізнесу ВП “Миколаївська філія Київського національного університету культури і мистецтв”.

Ткач В.О. — доктор економічних наук, професор, декан факультету “Інноваційних технологій харчування і ресторанно-готельного бізнесу” Одеської національної академії харчових технологій.

Друкується за рішенням Вченої Ради Одеської національної академії харчових технологій (протокол №16 від 07.07.2021 р.)

С24 Підприємництво та інвестиційна діяльність в харчовій і переробній промисловості: навчальний посібник / Т.В. Свистун; Н.Й. Басюркіна; С.Ю. Вігуржинська; за ред. Т.В. Свистун — Дніпро: Середняк Т. К., 2021, — 248 с.

ISBN 978-617-8010-61-4

У навчальному посібнику розглянуто теоретичні і прикладні основи підприємництва та інвестиційної діяльності в харчовій і переробній промисловості України.

Досліджено організаційно-правові форми підприємництва, державне регулювання підприємницької діяльності, механізм створення власної справи. Особливу увагу приділено практичним аспектам підприємництва: ресурсному забезпеченню, витратам і цінам на продукцію, фінансово-економічним результатам, оподаткуванню, ефективності діяльності тощо.

Висвітлено теоретичні основи інвестування, інвестиції в засоби виробництва і суть інвестиційного проєкту. Обґрунтовано пропозиції стосовно прийняття рішень про інвестування в умовах невизначеності економіки України.

Видання рекомендується для здобувачів вищої освіти першого, другого і третього рівня галузей знань 07 "Управління та адміністрування" і 18 "Виробництво та технології", співробітників, керівників і фахівців підприємств АПК, харчової промисловості, ресторанного бізнесу, торгівлі.

УДК 338.439(477)(075.8)

© Свистун Т.В., Басюркіна Н.Й.,
Вігуржинська С.Ю., 2021
© Одеська національна академія
харчових технологій, 2021

ISBN 978-617-8010-61-4

Зміст

Вступ	5
РОЗДІЛ 1. Теоретичні та організаційні основи підприємницької діяльності	
Тема 1. Загальні основи підприємництва	
1.1. Виникнення та еволюція поняття «підприємництво»	7
1.2. Визначення підприємництва та види підприємницької діяльності	11
1.3. Принципи та функції підприємницької діяльності	14
1.4. Інфраструктура підприємництва	15
1.5. Особисті якості підприємця та етика підприємництва	17
Тема 2. Державне регулювання підприємницької діяльності	
2.1. Необхідність та механізм державного регулювання підприємницької діяльності	21
2.2. Правове регулювання підприємництва в Україні	25
2.3. Відносини власності та право власності	32
2.4. Ліцензування підприємницької діяльності	34
Тема 3. Організаційно-правові форми та порядок реєстрації суб'єкта підприємницької діяльності	
3.1. Основні організаційно-правові форми підприємницької діяльності	39
3.2. Установчі документи суб'єктів підприємництва	50
3.3. Порядок реєстрації суб'єктів підприємництва	52
Тема 4. Механізм створення власної справи	
4.1. Вибір підприємницької ідеї	56
4.2. Етапи заснування власної справи	61
4.3. Формування початкового підприємницького капіталу	62
РОЗДІЛ 2. Практичні аспекти підприємницької діяльності	
Тема 5. Ресурсне забезпечення підприємства	
5.1. Поняття та склад економічних ресурсів підприємства	64
5.2. Трудові ресурси і персонал підприємства	67
5.3. Фінансові ресурси підприємства	79
5.4. Матеріальні ресурси підприємства	82
5.4.1. Основні засоби підприємства	82
5.4.2. Оборотні засоби підприємства	89
5.5. Нематеріальні ресурси підприємства	93
5.6. Інформаційні ресурси підприємства	98
Тема 6. Витрати і ціни на продукцію	
6.1. Поняття та класифікація витрат	101

6.2. Групування витрат за економічними елементами	106
6.3. Групування витрат за статтями калькуляції	109
6.4. Розрахунок собівартості продукції	113
6.5. Шляхи зниження витрат підприємства	116
6.6. Поняття цін, їх види та функції	118
6.7. Методи ціноутворення	126
6.8. Стратегії ціноутворення на підприємстві	130
Тема 7. Фінансово-економічні результати та ефективність діяльності підприємства	
7.1. Поняття та порядок формування доходу	133
7.2. Поняття прибутку, його функції, формування, розподіл та використання	137
7.3. Характеристика та види ефективності	145
7.4. Економічна ефективність виробництва та її вимірювання	151
Тема 8. Оподаткування підприємницької діяльності	
8.1. Податки: поняття, значення та функції	162
8.2. Податкова система: сутність, принципи побудови, види податків і джерела їх сплати	166
8.3. Системи оподаткування підприємницької діяльності	174
РОЗДІЛ 3. Основи інвестиційної діяльності	
Тема 9. Методологічні основи інвестування	
9.1. Економічна сутність інвестицій	178
9.2. Класифікація інвестицій	181
9.3. Суб'єкти та об'єкти інвестування	185
Тема 10. Реальні інвестиції	
10.1. Поняття та види реальних інвестицій	188
10.2. Кругообіг реальних інвестицій	192
10.3. Оцінка вартості об'єктів реального інвестування	198
Тема 11. Інвестиційний проект	
11.1. Поняття, завдання та порядок розробки інвестиційного проекту	204
11.2. Класифікація інвестиційних проектів	205
11.3. Оточення та учасники інвестиційного проекту	211
11.4. Життєвий цикл інвестиційного проекту	213
Тема 12. Обґрунтування доцільності інвестування	
12.1. Бізнес-план інвестиційного проекту	216
12.2. Аналіз інвестиційного проекту	222
12.3. Методи оцінки ефективності інвестиційного проекту	226
Список використаних та рекомендованих джерел	239

Вступ

В українському суспільстві гостро постали проблеми забезпечення продовольчої безпеки та інвестування агропродовольчої сфери як основи для їх вирішення. Все це викликало необхідність вивчення процесів розвитку підприємництва в агропродовольчій сфері України та створення в українського студентства вірного розуміння їх стихійних коливань.

Основна мета дисципліни «Підприємництво та інвестиційна діяльність в харчовій та переробній промисловості» – навчити студентів правильно приймати рішення при створенні власної справи.

У даному навчальному посібнику розглядаються зміст, принципи та види підприємницької діяльності в умовах трансформації форм господарювання вітчизняних підприємств, зазначена її роль в економіці країни. Висвітлено еволюцію та сучасні тенденції розвитку підприємництва в Україні та світі. Значну увагу приділено питанням створення власної справи та особливостям підприємництва в різних галузях і видах діяльності. Окреме місце в навчальному посібнику займають психологічні та етичні аспекти ведення підприємницької діяльності.

В першому розділі навчального посібника розглянуті питання: виникнення та еволюція поняття «підприємництво»; визначення підприємництва та види підприємницької діяльності; принципи та функції підприємницької діяльності; інфраструктура підприємництва; особисті якості підприємця та етика підприємництва; необхідність та механізм державного регулювання підприємницької діяльності; правове регулювання підприємництва в Україні; відносини власності та право власності; ліцензування та патентування в підприємницькій діяльності; основні організаційно-правові форми підприємницької діяльності; установчі документи суб'єктів підприємництва; порядок реєстрації суб'єктів підприємництва; вибір підприємницької ідеї; етапи заснування власної справи; формування початкового підприємницького капіталу

В другому розділі навчального посібника розглянуті питання: поняття та склад економічних ресурсів підприємства;

трудові ресурси і персонал підприємства; фінансові ресурси підприємства; матеріальні ресурси підприємства; основні засоби підприємства; оборотні засоби підприємства; нематеріальні ресурси підприємства; інформаційні ресурси підприємства; поняття та класифікація витрат; групування витрат за економічними елементами; групування витрат за статтями калькуляції; шляхи зниження витрат підприємства; поняття цін, їх види та функції; методи ціноутворення; стратегії ціноутворення на підприємстві; поняття та порядок формування доходу; поняття прибутку, його роль, формування, розподіл та використання; характеристика та вимірювання ефективності виробництва; чинники зростання ефективності виробництва; податки: поняття, значення та функції; податкова система: сутність, принципи побудови, види податків і джерела їх сплати; системи оподаткування підприємницької діяльності.

В третьому розділі навчального посібника розглянуті питання: економічна сутність інвестицій; класифікація інвестицій; суб'єкти та об'єкти інвестування; поняття реальних інвестицій як інвестицій у засоби виробництва; особливості та форми здійснення інвестицій у засоби виробництва; оцінка вартості об'єктів реального інвестування; поняття, завдання та порядок розробки інвестиційного проекту; учасники інвестиційного проекту; класифікація інвестиційних проектів; життєвий цикл проекту; бізнес-план інвестиційного проекту; аналіз інвестиційного проекту; методи оцінки ефективності інвестиційного проекту

Підручник призначено для студентів вищих навчальних закладів, коледжів, слухачів шкіл бізнесу, а також він може бути корисним для тих, хто цікавиться підприємницькою діяльністю.

Автори вдячні рецензентам – доктору економічних наук, професору Ю.М. Мельнику, доктору економічних наук, професору М.М. Огієнко і доктору економічних наук, професору В.О. Ткач, за цінні зауваження і рекомендації, що сприяли покращенню змісту посібника.